

ΚΟΥΒΑ 1962 - ΙΡΑΝ 2012

Πενήντα χρόνια ζωής με το φόβο του πυρηνικού οholκαυτώματος

Το τρίγωνο της κρίσης των πυραύλων του 1962 Κένεντι - Χρουστσόφ - Κάστρο στις μέρες μας «αντικαταστάθηκε» από το τρίγωνο Ομπάμα - Αχμανινετζάντ - Νετανιάχου.

Από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι σήμερα, ποτέ ο κόσμος δεν βρέθηκε τόσο κοντά στον πυρηνικό όλεθρο όσο τον Οκτώβριο του 1962 κατά τη διάρκεια της κρίσης των πυραύλων στην Κούβα. Η σύρραξη που αποτράπηκε έπειτα από 13 ημέρες σκληρών διαπραγματεύσεων και αμοιβαίων υποχωρήσεων από τους **Τζον Κένεντι** και **Νικίτα Χρουστσόφ** θα μπορούσε να είχε κοστίσει τη ζωή σε τουλάχιστον 200 εκατομμύρια ανθρώπους και να είχε ανυπολόγιστες συνέπειες για τον πλανήτη.

Ακριβώς πενήντα χρόνια μετά, η κρίση των πυραύλων εξακολουθεί να αποτελεί ένα «εργαστήριο μελέτης» για όλους τους Αμερικανούς προέδρους αλλά και ξένους ηγέτες που αναζητούν λύσεις σε ανάλογες κρίσεις.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΛΙΑΚΟΣ
kpliakos@e-typos.com

Η σημερινή σύγκρουση των ΗΠΑ με το Ιράν, με αφορμή το πυρηνικό πρόγραμμα της ασιατικής χώρας, είναι μια αντίστοιχη κρίση σε «slow motion», όπως τη χαρακτηρίζει ο καθηγητής του Χάρβαρντ **Γκρέιαμ Αλισον** με δηλώσεις του στην εφημερίδα «Herald Tribune».

Το 1962 ο Κένεντι απέρριψε και τις δύο αρχικά προτεινόμενες επιλογές -πόλεμο ή πυρηνικά στην Κούβα- και αναζήτησε έναν τρίτο δρόμο. Έτσι και σήμερα, ο Αμερικανός πρόεδρος **Μπαράκ Ομπάμα** απορρίπτει -μέχρι στιγμής- και τις δύο επιλογές που του δίνει ο Ισραηλινός πρωθυπουργός **Μπενιαμίν Νετανιάχου**: χτύπημα στο Ιράν ή πυρηνικά όπλα για το κράτος των Αγιατολάχ σε μερικούς μήνες.

Η κρίση των πυραύλων του 1962, παρότι δεν κατέληξε σε πόλεμο, άλλαξε ριζικά τη διεθνή διπλωματία και σήμανε την έναρξη της αντιστροφής μέτρησης για τη Σοβιετική Ένωση, καταδεικνύοντας την απόλυτη αδυναμία του ΟΗΕ να λύσει ένα διεθνές πρόβλημα χωρίς προηγούμενη συμφωνία των μεγάλων δυνάμεων. Ακόμη και στην παρούσα κρίση με το Ιράν του ανυποχώρητου **Μαχμούντ Αχμανινετζάντ**, ο ΟΗΕ παραμένει ανίκανος να δώσει λύση.

Ψυχροπολεμικό κλίμα

Η διπλωματική σύγκρουση των δύο υπερδυνάμεων κατέδειξε επίσης τα όρια της σοβιετικής ηγεμονίας στον πλανήτη. Η ταπείνωση της Μόσχας, όσο κι αν εξωραίστηκε με τις υποχωρήσεις των ΗΠΑ, τελείωσε μια εποχή επιθετικής πολιτικής των Σοβιετικών, που ξεκίνησε

με το θάνατο του **Ιωσήφ Στάλιν** -τελεσίγραφο στο Βερολίνο, αποσταθεροποίηση στη Μέση Ανατολή και παρέμβαση στον πόλεμο του Σινά, εισβολή στην Πράγα, μπόϊκοτάζ της συμφωνίας της Γενεύης για την Ινδοκίνα, στήριξη στο Βόρειο Βιετνάμ και στην κουβανική επανάσταση- και οδήγησε στην οικονομική κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης και τελικά στη διάλυσή της.

Η στιγμή αδυναμίας στην οποία βρέθηκε η Μόσχα έδωσε στην Κίνα την ευκαιρία να απομακρυνθεί από τον πρώην «σύντροφό της» και οι κομμουνιστές της Ευρώπης διχάστηκαν σε ορθόδοξους (δηλαδή, φιλοσοβιετικούς) και ευρωκομμουνιστές, που θεωρούσαν ότι η κινητήριος δύναμη της Οκτωβριανής Επανάστασης είχε πλέον εξαντληθεί. Χαρακτηριστικές περιπτώσεις αποτέλεσαν τα κομμουνιστικά κόμματα της Ιταλίας και της Γαλλίας.

Η ήττα των Σοβιετικών στην κρίση του 1962 ήταν τόσο μεγάλη, σύμφωνα με τον **Χένρι Κίσιγκερ**, που δεν επιχείρησαν

να απειλήσουν ξανά ανοιχτά τις ΗΠΑ, εκτός από το 1973 κατά τις τελευταίες ημέρες του αραβοϊσραηλινού πολέμου. Η κορύφωση της έντασης είχε όμως και ρήγματα στο δυτικό στρατόπεδο, με κυρίαρχο αυτό της εξόδου της Γαλλίας από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ έπειτα από το οριστικό τέλος του «αποικιακού ονείρου» στην Αλγερία.

Όπως ο Κένεντι απέρριψε το δίλημμα «πόλεμος ή πυρηνικά στην Κούβα» και αναζήτησε έναν τρίτο δρόμο, έτσι και ο Ομπάμα ήξει «όχι» στο ίδιο δίλημμα για το Ιράν, επιζητώντας εναλλακτική λύση

Κερδισμένος της κρίσης ήταν τελικά ο **Φιντέλ Κάστρο**, αφού στη συμφωνία Μόσχας - Ουάσιγκτον οι Αμερικανοί συμφώνησαν, εκτός από το να αποσύρουν τους πυραύλους τους από την Τουρκία, να δεσμευτούν ότι δεν θα εισβάλουν στην Κούβα.

Ο Κάστρο, ωστόσο, κατάλαβε ότι η στήριξη από τη Μόσχα έχει τα όριά της και το γεγονός της απόσυρσης των σοβιετικών πυραύλων προκάλεσε απογοήτευση στην Αβάνα. Το λάθος των Αμερικανών, σύμφωνα με τον Αλισον, ήταν ότι δεν εκμεταλλεύτηκαν την κατάσταση αυτή για να αποκαταστήσουν τις σχέσεις τους με το νησί. ■

Κίνδυνος εξάπλωσης στην εύφλεκτη Μέση Ανατολή

ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ του Ιράν, οι Αμερικανοί βρίσκονται σε μια αντίστοιχη θέση όπως το 1962. Ο Ομπάμα γνωρίζει ότι οι συνέπειες από ένα χτύπημα στο Ιράν θα είναι σοβαρές για τη σταθερότητα της Μέσης Ανατολής. Γνωρίζει, επίσης, ότι αν το Ιράν αποκτήσει πυρηνικά, υπάρχει κίνδυνος να εξαπλωθούν και στον αραβικό κόσμο, με πρώτη υποψήφια τη Σαουδική Αραβία. «Θα πρέπει λοιπόν να βρει μια τρίτη λύση», σημειώ-

νει ο Αλισον. Αναλυτές συμφωνούν ότι μετά τις αμερικανικές εκλογές θα υπάρξουν εξελίξεις στο ζήτημα του Ιράν. Ο γιος του Νικίτα Χρουστσόφ, **Σεργκέι**, ο οποίος είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Μπράουν των ΗΠΑ, προτείνει αλλαγή πλεύσης στην αμερικανική πολιτική και έναρξη διαπραγματεύσεων σε υψηλό επίπεδο. «Αν οι ΗΠΑ επιλέξουν τον πόλεμο, θα κερδίσουν, αλλά με τι αντίτιμο;», αναρωτιέται... ■